

ИРГЭН ТАНЫ САНХҮҮГИЙН МЭДЛЭГТ

УУЛ УУРХАЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ БИРЖ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

Уул уурхайн бүтээгдэхүүний бирж нь уул уурхайн бүтээгдэхүүний арилжааг нээлттэй, ил тод, хараат бус, өрсөлдөөний үндсэн дээр зохион байгуулж, арилжааны гэрээ, хэлцлийг зуучлах, гэрээний хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажилладаг байгууллага юм.

АРИЛЖААНД ОРОЛЦОГЧИД

Харилцагч /худалдагч,
худалдан авагч тал/

Зуучлагч
/брокер/

Тооцооны
байгууллага

Төлбөрийн
банк

Бирж

Шинжилгээний
лаборатори

Агуулах, терминал

Тээвэр, ложистикийн
компани

БИРЖЭЭР АРИЛЖААЛДАГ БҮТЭЭГДЭХҮҮН

НҮҮРС

ТӨМӨР

ХАЙЛУУР ЖОНШ

ГЭРЭЭНИЙ ТӨРӨЛ

Спот гэрээ– Бүтээгдэхүүнийг арилжааны үр дүнд тогтсон үнээр шууд, биет байдлаар нийлүүлэхээр тохиролцох

Форвард гэрээ–Тогтоосон хугацаанд, тохиролцсон үнэ, нөхцөлөөр, биет байдлаар ирээдүйд бүтээгдэхүүнийг нийлүүлэхээр тохиролцох

УУЛ УУРХАЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ БИРЖИЙН АРИЛЖААНД ОРОЛЦОХ ЗААВАР

1

Нүүрсний спот гэрээний дуудлага арилжааны системд бүртгүүлэх:

SIGN UP

www.comex.mse.mn системд хэрэглэгчээр бүртгүүлэх

Байгууллага худалдан авах санал гаргагчаар бүртгүүлэх

Тухайн өдрийн арилжааны нийт үнийн дүнгийн 10 хувийг дэнчингээр байршуулах

Баримт бичгийн бүрдэл баталгаажсан төлөвтэй болох

2

Арилжаа явагдах үйл явц:

Бирж арилжааг ажлын өдрүүдэд 10:00–17:00 цагийн хооронд зохион байгуулна.

Уул уурхайн бүтээгдэхүүний гэрээг худалдагчаас ирүүлсэн доод үнээс эхлэн цахимаар үнэ хаялцуулан нээлттэйгээр арилжина.

Худалдан авагч, эсхүл брокерын оруулсан хамгийн өндөр үнийн саналаар хэлцэл хийгдсэнээр тухайн арилжаа дуусгавар болно.

Бирж нь арилжааг ил тод зохион байгуулж, бүтээгдэхүүний үнэ, гэрээний мэдээллийг арилжаанд оролцогчид болон олон нийтэд үнэн зөв, түргэн шуурхай хүргэж, гэрээний хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллана.

ҮҮСМЭЛ САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГСЭЛ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

ДЕРИВАТИВ БУЮУ ҮҮСМЭЛ САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГСЭЛ гэж өөрийн үнэ цэн нь суурь хэрэгслийн үнэ цэнээр тогтоогддог санхүүгийн хэрэгсэл юм.

ҮҮСМЭЛ САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГСЛИЙН ДАВУУ ТАЛ

Ханшийн эрсдэлээс хамгаална

Гүйлгээний зардал бага

Эрсдэлээ удирдах боломжтой

Хөшүүрэг болгон ашиглах боломжтой

Хэлбэлзэл багатай харьцангуй тогтвортой

Таамаглалд суурилдаг

СУЛ ТАЛ

Хөрвөх чадвар бага

Эрсдэл өндөр

Хугацаа дуусах хүртэл цуцлах боломжгүй

Үнэлэхэд хэцүү

ҮҮСМЭЛ САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГСЭЛ нь ИХЭВЧЛЭН ГЭРЭЭ БАЙДАГ.

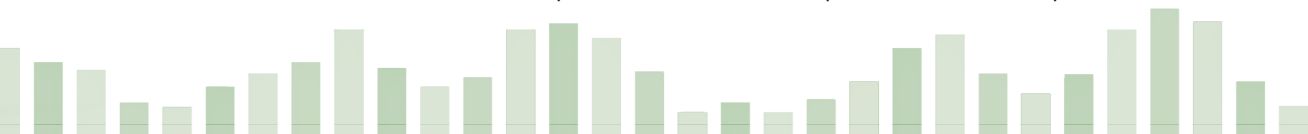
ҮҮСМЭЛ САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГСЛИЙН ТӨРӨЛ

Своп гэрээ

Форвард гэрээ

Фьючерс гэрээ

Опцион гэрээ

Своп гэрээ– талууд мөнгөн төлбөр, авлагыг ирээдүйд тогтоосон цаг хугацаанд солилцохоор тохиролцсон гэрээ юм

Форвард гэрээ– арилжаанд оролцогч талууд урьдчилж тохирсон үнээр гэрээнд заасан хөрөнгийг ирээдүйд худалдах, худалдан авахаар тохиролцох ба арилжаа нь ихэвчлэн биржийн бус зах зээл дээр хийгддэг.

Фьючерс гэрээ– зохион байгуулалттай биржийн зах зээлээр дамжуулан арилжаанд оролцогч 2 тал урьдчилж тохирсон үнээр гэрээнд заасан хөрөнгийг ирээдүйд худалдах, худалдан авах нөхцөлтэй.

Опцион гэрээ– талууд гэрээнд заасан хөрөнгийг тохиролцсон үнээр гэрээнд заасан хугацаанд худалдах, худалдан авахаар гэрээнд заасан ч гэрээний заасан хугацаа болохоос өмнө гэрээнээс татгалзах боломжтой.

САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРОО НЬ:

Үнэт цаасны үнэ

Арилжааны индекс

Гадаад валют

Уул уурхайн бүтээгдэхүүн

Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдэд

СУУРИЛСАН ҮҮСМЭЛ САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГСЭЛТЭЙ ХОЛБОГДОХ
ХАРИЛЦААГ ХОЛБОГДОХ ЖУРМЫН ДАГУУ ЗОХИЦУУЛЖ БАЙНА.

УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

Урт хугацааны даатгал нь хүний амь нас, эрүүл мэндэд эрсдэл тохиолдсон үед даатгуулагчийн орлогыг тасалдалгүй үргэлжлүүлэх, улмаар тэдний гэр бүлийн санхүүгийн тогтвортой байдлыг баталгаажуулах үүрэгтэй байдаг.

УРТ ХУГАЦААНЫ ДААТГАЛЫН ОНЦЛОГ

Даатгалын зүйл нь зөвхөн хүний амь нас, эрүүл мэнд, амьдрах баталгаат байдалтай холбоотой зүйл байна

Урт хугацаатай

Ирээдүйд тохиолдох **тодорхой** эрсдэлийг даатгадаг /нас баралт, хөдөлмөрийн чадвар алдалт г.м./

Даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд даатгагч мөнгөн төлбөр төлөх боломжтой

Хуримтлал үүсгэх боломжтой

Урт хугацааны даатгалын төрөл

Хугацаат амьдралын даатгал — даатгуулагч зөвхөн даатгалтай хугацаанд нас барсан тохиолдолд эрх бүхий этгээдэд даатгагч мөнгөн төлбөр төлнө.

Насан туршийн даатгал — нас барсан тохиолдолд даатгалын гэрээнд заасан эрх бүхий этгээдэд даатгагч мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал.

Хуримтлалын даатгал — Гэрээт хугацааны даатгуулагч, эсвэл эрх бүхий этгээдэд даатгагч баталгаатай мөнгөн төлбөр төлөх даатгал. Гэрлэлтийн, сургалтын зардлын, орон сууцны хуримтлалын даатгал үүнд хамаарна.

Тэтгэврийн даатгал — Гэрээгээр тохиролцсон хугацаанд даатгуулагчид тэтгэвэр буюу мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал.

Эрүүл мэндийн даатгал — Эрүүл мэндийн холбогдолтой зардлыг даатгуулагчид төлөх нөхцөл бүхий даатгал. Үүнд хөдөлмөрийн чадвар алдалтын даатгал хамаарна.

Аннуити даатгал — Даатгагч тохиролцсон хугацаанд даатгуулагчид үечилсэн байдлаар тогтмол мөнгөн төлбөр төлөх нөхцөл бүхий даатгал.

ДААТГАЛЫН ХУРААМЖ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

Даатгалын хураамж – даатгуулагч даатгалын зүйлээ даатгуулсны төлөө даатгагчид төлөх төлбөр.

Даатгалын хураамжийн хэмжээг тогтооход дараах зарчмыг баримтална:

даатгагч, даатгуулагч нарын эрх ашигт нийцсэн байх

тогтвортой байх

нөхөн төлбөр төлөхөд хүрэлцээтэй, үйл ажиллагааны зардлыг бүрэн нөхөхүйц байх

даатгалын бүтээгдэхүүний гэрээний нөхцөлтэй уялдсан байх

хураамжийг нэг удаа бүрэн төлөх, эсвэл даатгалын гэрээний хугацаанд үе шаттайгаар хэсэгчлэн төлөх

эрсдэлд өртөж болзошгүй объект, өртөх магадлал, нутаг дэвсгэрийн нэгж тус бүрээр ялгавартай тооцох

ДААТГАЛЫН НӨХӨН ТӨЛБӨР ГЭЖ ЮУ ВЭ?

Даатгалын нөхөн төлбөр – гэрээний дагуу даатгалын тохиолдол үүссэн нөхцөлд даатгагчаас даатгуулагчид олгох мөнгөн хөрөнгө.

Жолоочийн даатгалын нөхөн төлбөр: жолоочийн даатгалын тохиолдол үүссэн нөхцөлд даатгалын гэрээний дагуу даатгагчаас хохирогчид олгох мөнгөн хөрөнгө.

Даатгалын гэрээгээр даатгалын нөхөн төлбөр олгох боломжгүй бол жолоочийн даатгалын сангаас хохирогчид олгох мөнгөн хөрөнгийг хэлнэ.

Даатгалын нөхөн төлбөрийг хэрхэн олгодог вэ?

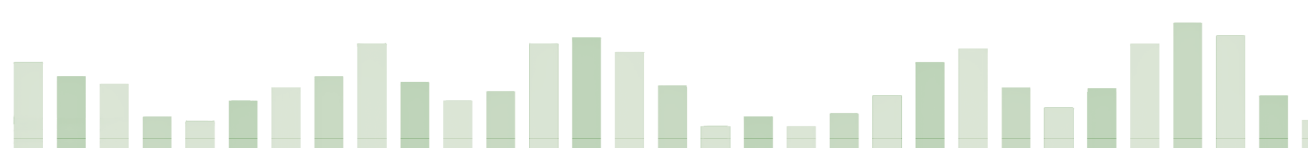
Даатгалын компанитай утсаар болон цахимаар яаралтай холбогдож даатгалын тохиолдлыг баталгаажуулах

Холбогдох мэргэжлийн байгууллагад хандах. /Замын цагдаагийн газар, Цагдаагийн газар, Яаралтай түргэн тусламж, ОБЕГ, Гал унтраах анги гэх мэт/

Осол болсон орчин нөхцөлийг харуулан зураг авч баталгаажуулах

ИТГЭЛЦЛИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

”Итгэлцлийн үйлчилгээ” гэж харилцан тохиролцож байгуулсан хөрөнгө итгэмжлэх гэрээнд заасан хугацаанд итгэмжлүүлсэн хөрөнгийг үнэгүйдлээс хамгаалж, түүнийг удирдан үр шим хүртэх боломж олгох үйл ажиллагаа юм.

Итгэмжлэгч:

Хөрөнгөө захиран зарцуулах эрхээ гэрээний үндсэн дээр бусдад шилжүүлэн түүнээсээ үр шимийг хүртэгч

Итгэлцлийн эрхлэгч:

Санхүүгийн зохицуулах хорооноос тусгай зөвшөөрөл авсан хуулийн этгээд.

Итгэмжлэгч өөрийн хөрөнгийг итгэлцлийн үйлчилгээ эрхлэгчийн өмчлөлд 6 сараас доошгүй байршуулна.

Итгэлцлийн үйлчилгээ үзүүлэх эрхтэй эсэхийг шалгаарай.

2024 оны 1-р улирлын байдлаар санхүүгийн зохицуулах хорооноос уг үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөлтэй 80 ББСБ үйл ажиллагаа эрхэлж байна.

ИТГЭЛЦЛИЙН ХӨРӨНГӨ НЬ ЯМАР ТӨРӨЛ ХЭЛБЭРТЭЙ БАЙЖ БОЛОХ ВЭ?

Мөнгөн хөрөнгө

Үнэт цаас:
Бонд, Хувьцаа
гэх мэт

Сангийн хөрөнгө

Үл хөдлөх хөрөнгө

Тухайн ББСБ нь харилцагчдыг өөрийн үйл ажиллагааны онцлог, бизнесийн загвар, нөөц боломжоос хамаарч итгэлцлийн хөрөнгөө ямар хэлбэрээр авах мэдээлэл, нөхцөлөөр хангана.

Итгэмжлэгч нь итгэмжлүүлсэн хөрөнгөө өвлүүлэх, бэлэглэх, захиран зарцуулах зэргээр эрхээ шилжүүлэх боломжтой.

ӨГӨӨЖИЙН ТҮВШИНГ ХАРЬЦУУЛСНААР ХАРВАЛ

Итгэлцлийн үйлчилгээнд юуг анхаарах вэ?

- ❗ Итгэлцлийн үйлчилгээ үзүүлэх эрхтэй эсэх.
- ❗ Санхүүгийн зохицуулах хорооноос баталсан итгэлцлийн үйлчилгээний журамтай танилцах.
- ❗ Эрсдэлийг итгэмжлэгч өөрөө хариуцахыг анхаарах.
- ❗ Харилцан тохиролцож, хөрөнгө итгэмжлэх гэрээг байгуулах.
- ❗ Итгэлцлийн үйлчилгээтэй холбогдох гомдлыг санхүүгийн зохицуулах хороонд мэдэгдэх.

Итгэлцлийн үйлчилгээний
журамтай танилцах

ЗЭЭЛИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН САН ГЭЖ ЮУ ВЭ?

Монгол банк болон зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэгч этгээдийн эзэмшиж байгаа зээлдэгчийн мэдээлэл.

ЗЭЭЛИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН САНГИЙН ЗОРИЛГО

- Иргэд, аж ахуйн нэгжүүдийн санхүүгийн хариуцлагыг нэмэгдүүлэх,
- Зээлийн эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх,
- Чанаргүй зээлийн хэмжээг бууруулах

Банк, санхүүгийн байгууллагын зээлийн судалгааны зардлыг бууруулах

ЗЭЭЛИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН САНД МЭДЭЭЛЭЛ НИЙЛҮҮЛЭГЧ

Банк, ББСБ, ХЗХ

Үүрэн холбооны операторууд

Санхүүгийн түрээсийн компани

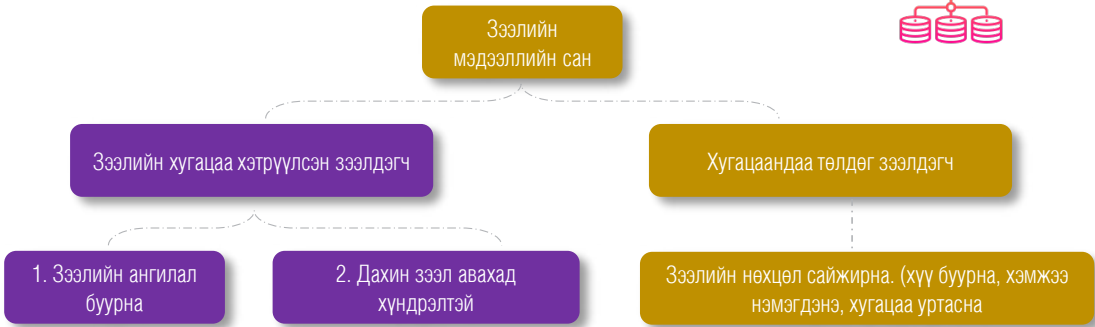

Төрийн байгууллагууд

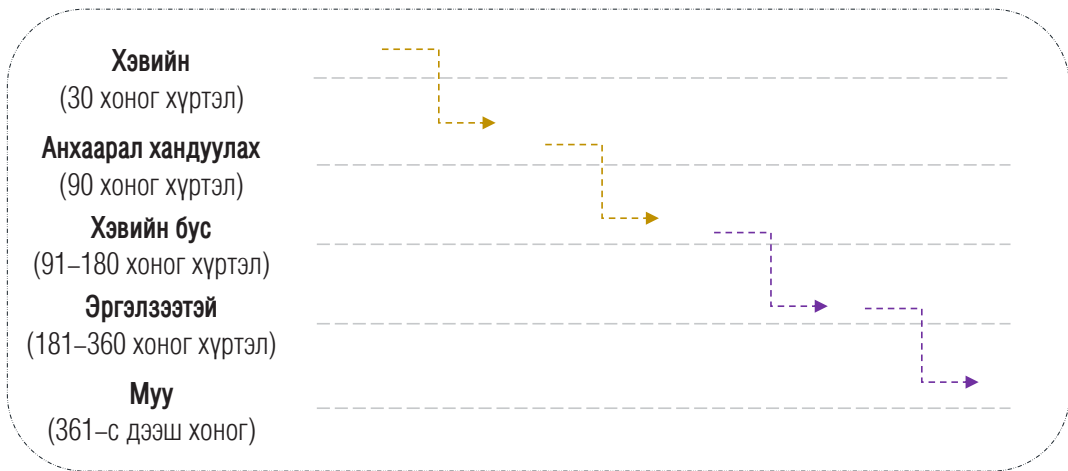

Гэрээний дагуу хуулийн этгээдүүд

ЗЭЭЛДЭГЧИЙН ЗЭЭЛИЙН ТҮҮХ, ТҮҮНИЙ ҮР ДАГАВАР

ЗЭЭЛ ТӨЛӨГДӨӨГҮЙ ХУГАЦААНААС ХАМААРЧ ДАРААХ БАЙДЛААР АНГИЛДАНА:

Нэмэлт мэдээлэл

- Зээлийн **лавлагааг** зээлийн мэдээллийн сангаас цахим болон бичгийн хэлбэрээр авах боломжтой
- Зээлийн мэдээллийн санд тухайн зээлдэгчийн **сүүлийн 10 жилийн** зээл, төлбөрийн болон үлдэгдэлтэй зээлийн мэдээлэл хадгалагддаг.
- Зээлийн мэдээллийн лавлагаанд **ташаа мэдээлэл** орсон бол зээл олгосон байгууллагыг үнэн зөв болгохыг шаардах эрхтэй.
- Мэдээлэл нийлүүлэгч зээл, төлбөрийн мэдээлэл, нэмэлт өөрчлөлтийг **ажлын гурван өдрийн дотор** зээлийн мэдээллийн санд нийлүүлдэг.

Зээлийн мэдээллийн тухай хууль

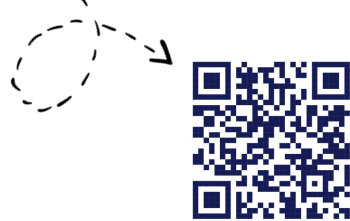

МӨНГӨН ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧЭЭС ЗЭЭЛ АВАХДАА ЮУ АНХААРАХ ВЭ?

Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- Санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгосон тусгай зөвшөөрөлтэй байх;
- Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаанд зориулсан банкны харилцах данстай байх;
- Татвар төлөгч байх;
- Татварын нэгдсэн системд холбогдсон кассын машин, хэвлэх төхөөрөмжтэй байх;

Тусгай зөвшөөрөлтэй мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчдийг эндээс шалгана уу.

Зээл, барьцаа болон батлан даалтын гэрээ байгуулахдаа анхаарах зүйлс:

Гэрээг заавал бичгээр байгуулан гарын үсгээр баталгаажуулах бөгөөд дараах нөхцөлийг тусгана:

	 Талуудын нэр, хаяг / оршин суугаа/ газар ;	 дансны дугаар;
	 нэмэгдүүлсэн хүү байх эсэх (үндсэн хүүгийн 20 хувиас хэтрэхгүй байна);	 барьцаа, батлан даалт байх эсэх;
	 зээлийн хэмжээ болон зээлийн эргэн төлөлтийн хуваарь;	 хугацаанаас өмнө эргэн төлөлт хийх нөхцөл;
	 зээлийн түүнийг аргачлал;	 гэрээ байгуулсан он, сар, өдөр.

Зээлийн гэрээ

Зээлийн гэрээнд холбогдох **барьцаа, батлан даалтын гэрээг** хавсаргах бөгөөд дараах нөхцөлийг тусгасан байна:

Батлан даалтын гэрээ

Барьцааны гэрээ

Талуудын нэр, хаяг /оршин суугаа/ газар;

Гэрээ байгуулсан он, сар, өдөр;

Үүргийг бүрэн хангах хугацаа;

Зээлийн хэмжээ;

Барьцаалуулагчийн, батлан даагчийн хүлээсэн үүрэг;

Барьцаа хөрөнгө, түүний үнэлгээ.

Тогтоосон хүүгийн дээд хэмжээнээс хэтэрсэн тохиолдолд Санхүүгийн зохицуулах хороонд мэдэгдэнэ үү.

Зээлийн хүүгийн дээд хэмжээ **4.5** хувь

Цахим (финтек)-аар зээлийн бүтээгдэхүүн гаргахгүй, зээлийн, барьцааны болон батлан даалтын гэрээ байгуулахгүй.

Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал гэж юу вэ?

Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгал нь зам тээврийн ослын улмаас бусдын **амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгөд** учруулсан хохирлыг даатгалын компани даатгуулагчийн өмнөөс бусдад учруулсан хохирлыг барагдуулна.

Даатгалын гэрээ **1 жил** хүртэл хугацаанд хүчинтэй байх бөгөөд даатгалын компанийг сайн дураараа сонгох эрхтэй.

Даатгуулагч гэж :

- Тээврийн хэрэгслийн өмчлөгч бүр
- C, D ангиллын жолооч

Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт түр саатах гадаадын тээврийн хэрэгслийн жолооч

Даатгалын хураамжийг хэрхэн тооцдог вэ?

- Тээврийн хэрэгслийг ашиглах жолоочийн тоо
- Тээврийн хэрэгслийн зориулалт
- Даатгуулагчийн нас туршлага
- Газар нутгийн байршил
- Гэрээний хугацаа
- Чиргүүлтэй эсэх

Жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалд даатгуулагч ямар үүрэг хүлээх вэ?

Даатгалын хураамжийг хууль болон гэрээнд заасан хэмжээгээр бүрэн төлөх;

Даатгал хийлгэхтэй холбоотой баримт материалыг үнэн зөв гаргаж өгөх;

Даатгалд даатгуулсан тухайгаа хохирогчид мэдэгдэх;

Даатгалын тохиолдол гарсан талаар даатгагч, цагдаагийн байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх;

Хохирлыг нөхөн төлөхөөр жолооч хохирогчтой тохиролцсон бол энэ тухайгаа даатгагчид мэдэгдэх;

Даатгуулагчийн анхаарах зүйлс :

- Даатгалын гэрээг стандарт загварын дагуу бичгээр, эсхүл цахим хэлбэрээр байгуулна.
- Жолооч нь даатгалын баталгааг автотээврийн хэрэгсэлд байнга байршуулна.
- Ослын шалтгааныг нотлох мэргэжлийн байгууллагад заавал мэдэгдэж акт, дүгнэлт авах;
- Осол болсон орчим нөхцөлийг харуулан зураг авч баталгаажуулах;

“ЖОЛООЧИЙН ХАРИУЦЛАГЫН АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГАЛЫН ТУХАЙ” хуулийг дараах QR кодыг уншуулан танилцана уу.

ВИРТУАЛ ХӨРӨНГӨ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

"Виртуал хөрөнгө" гэж Монголбанкны зөвшөөрөлтэй цахим мөнгөнөөс бусад дижиталаар шилжүүлэх, арилжаалах боломжтой төлбөрийн, эсхүл хөрөнгө оруулалтын зорилгоор ашиглагдах үнэ цэний дижитал илэрхийлэл бүхий эдийн бус хөрөнгийг хэлнэ.

Виртуал хөрөнгийн давуу болон сул тал

Давуу тал:

- Хялбар төлбөр тооцооны хэрэгсэл;
- Хөрөнгө оруулалтын хэрэгсэл болох;
- Өндөр нууцлалтай;
- Түргэн шуурхай;
- Зардал багатай;
- Цаг хугацаа хэмнэсэн;

Сул тал:

- Ханшийн хэлбэлзэл их;
- Террорист этгээдүүдийн санхүүгийн гүйлгээг дамжуулах болон санхүүжүүлэх эрсдэлийг нэмэгдүүлэх;
- Эх үүсвэр тодорхойгүй өмч хөрөнгийг нуун дарагдуулах;

Хэрэв та виртуал хөрөнгө авах гэж байгаа бол дээрх давуу болон сул тал, мөн Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуульд заасан тавигдах шаардлагуудыг харгалзан үзэж тухайн виртуал хөрөнгийн **WHITE PAPER**-тэй заавал танилцан эрсдэлээ тооцоолон шийдвэрээ гаргаарай.

Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хууль

ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН WHITE PAPER /ТАНИЛЦУУЛГА/ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

WHITE PAPER нь тухайн виртуал хөрөнгийн ирээдүйн эзэмшигчдэд бүтээгдэхүүний онцлог, зорилго, эрсдэлийн талаар мэдээлэл өгөх зорилгоор гаргасан танилцуулга бичиг болно.

White paper нь дараах түгээмэл агуулгатай байдаг.

Тухайн виртуал хөрөнгө гаргагчийн танилцуулга;

Хуваарилалт, зарцуулалтын төлөвлөгөө;

Зорилго, алсын хараа;

Технологийн танилцуулга;

Бүтээгдэхүүний танилцуулга;

Эзэмшигчдэд бий болох боломж, үр өгөөж;

Бүтээгдэхүүний онцлог, давуу тал;

Эрсдэлийн талаарх мэдээлэл;

Шаардлагатай гэж үзсэн бусад мэдээлэл;

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООНЫ ГИШҮҮНЧЛЭЛ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

20-оос доошгүй гишүүнтэй байна.

10-аас дээшгүй хувь нь хуулийн этгээд байж болно.

Эрх зүйн бүрэн чадамж бүхий Монгол Улсын иргэн, хуулийн этгээд.

Гэр бүл, төрөл садангийн хүмүүс гишүүнээр элсэж болно.

Гишүүдийн тоо 20 хүрэхгүй болсон тохиолдолд бүх гишүүдийн хурлыг хийнэ.

Гишүүн өр төлбөр, үүргийн гүйцэтгэлийг биелүүлээгүй бол аливаа гүйлгээ хийхийг хориглоно.

Ижил мэргэжилтэй, нэг байгууллагад ажилладаг, нэг аймаг, хот, дүүрэгт амьдардаг байх.

Бусад шаардлагыг ХЗХ өөрийн дүрмээр тогтоож болно.

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООНЫ ГИШҮҮНИЙ ЭРХ ДУУСГАВАР БОЛОХ

Дараах тохиолдолд хоршооны гишүүний эрх нь **дуусгавар болно**:

- хоршооны гишүүний гишүүнчлэлээс гарах хүсэлтийг тэргүүлэгчдийн зөвлөл зөвшөөрсний дагуу гишүүнчлэлийн бүртгэлээс хассанаар;
- хоршооны гишүүн нь эрхээ бусдад шилжүүлж бүртгэлд өөрчлөлт хийснээр;
- тухайн ХЗХ-ны дүрмээр давхар гишүүнчлэлийг зөвшөөрөөгүй тохиолдолд, эсхүл өөр ХЗХ-нд давхар гишүүнчлэлтэй болсон.

Дараах тохиолдолд хоршооны гишүүний эрх **дуусгавар болсонд тооцогдоно**:

- гишүүн эрх зүйн бүрэн чадамжаа алдсан;
- гишүүн нас барсан буюу нас барсан гэж тооцогдсон;
- гишүүн хуулийн этгээд татан буугдсан, дампуурсан;
- ХЗХ татан буугдсанаар гишүүнчлэл дуусгавар болно.

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООНЫ ГИШҮҮНИЙ ЭРХ

Дараах
эрхтэй

Бүх гишүүдийн
саналын нэг
эрхтэй оролцох

Бүх гишүүдийн
ээлжит бус
хурлыг зарлан
хуралдуулах
саналыг гаргах

Мөнгөн хөрөнгөө
хадгалуулах, зээл
авах болон бусад
үйлчилгээнд
хамрагдах

Тэргүүлэгчдийн
зөвлөл, хяналтын
зөвлөл, зээлийн
хорооны гишүүнийг
сонгох, сонгогдох

Өөрийн оруулсан
хувь хөрөнгөө
хууль, журмын
дагуу бусдад
шилжүүлэх, өв
залгамжлуулах

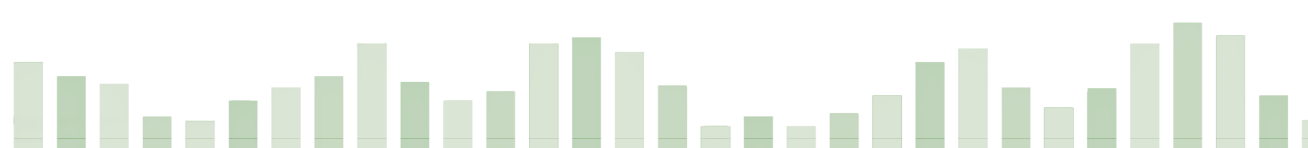
Гишүүнчлэлээс
гаргах

Хууль бус үйл
ажиллагааны
талаар Хороонд
гомдол гаргах

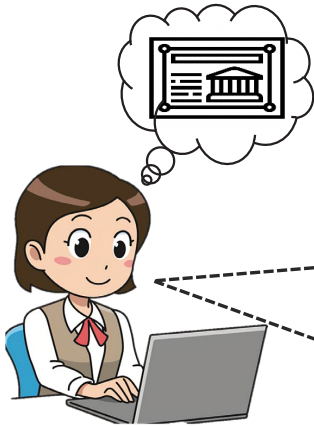
Хадгаламж, зээлийн хоршоо татан
буугдсан тохиолдолд үлдсэн эд
хөрөнгөөс оруулсан хувь
хөрөнгөтэй хувь тэнцүүлэн хувь
хөрөнгө авах

Хадгаламж,
зээлийн хоршооны
дүрмээр тогтоосон
бусад эрх.

Хадгаламж, зээлийн хоршооны дүрмээр тогтоосон
хязгаарын хүрээнд хувь хөрөнгө оруулах, өөрийн оруулсан
хувь хөрөнгөтэй хувь тэнцүүлэн хадгаламж, зээлийн
хоршооны жилийн орлогоос тогтоосон журмын дагуу хувь
хөрөнгө авах

Хадгаламжийн сертификат гэж юу вэ?

Хадгаламжийн сертификат (ХС) нь ердийн хадгаламжаас илүү өндөр хүү санал болгодог тодорхой хугацаа болон үнийн дүн бүхий хадгаламжаар баталгаажсан үнэт цаас юм. Мөн хугацаа нь дуусахаас өмнө арилжаалах боломжтойгоороо хөрвөх чадвар өндөртэй бүтээгдэхүүнд тооцогддог.

Хадгаламжийн сертификат ямар онцлогтой вэ?

Тодорхой хугацаатай:

Богино хугацаат – 3 сар, 6 сар, 1 жил
Урт хугацаат – 2 жил, 5 жил

Илүү өндөр хүүтэй:

Бусад хадгаламжийн бүтээгдэхүүнээс илүү өндөр хүүтэй байдаг.

Баталгаатай :

Банк болон төрийн хадгаламжийн даатгалын байгууллагаар (зарим төрлийг) баталгаажуулдаг.

Хатуу нөхцөлтэй:

Хадгаламжийн хугацааны дундуур орлого хийх болон хугацаанаас өмнө цуцлах боломжгүй.

Хадгалуулсан хөрөнгө үнэт цаасаар баталгаажиж байгаа тул бусдад худалдах, бэлэглэх, өвлүүлэх, барьцаалах боломжтой.

Торгуульгүй ХС:

Бага хүүтэй бөгөөд торгуульгүйгээр хугацаанаас нь өмнө буцаан авахыг зөвшөөрдөг.

Жумбо ХС:

Хадгаламжийн хэмжээ их болоод хүү өндөртэй.

Хадгаламжийн сертификатын төрлүүд

Уламжлалт ХС:

Тодорхой хугацаанд тогтмол хувь хэмжээтэй байна.

Өсгөх ХС:

ХС-ын хугацаанд хүүгээ нэмэгдүүлэх нэг удаагийн боломжийг санал болгодог.

Хадгаламжийн сертификатын сул талууд

Хүүгийн эрсдэл – Зах зээл дээр хүүгийн түвшин өсөхөд ХС-ын хүү тогтмол хэвээр үлдэж, боломжит орлого алдах эрсдэл үүсдэг.

Инфляцын эрсдэл – Инфляцын түвшин өсөхөд ХС-ын хүүгийн бодит худалдан авах чадвар буурах эрсдэл үүсдэг.

Хугацааны эрсдэл – ХС нь тогтсон хугацаатай бөгөөд мөнгийг хугацаа дуусахаас өмнө татах үед торгууль болон хүүгээ алдах эрсдэл үүсдэг.

ХС-ын хугацааг сунгах боломжгүй

“Үнэт Цаасны Тухай Хууль”-д хадгаламжийн сертификатыг үнэт цаасны зах зээлд арилжих боломжийг тусгасан байдаг. Дараах QR кодыг уншуулан танилцана уу.

Хамтын санхүүжилт гэж юу вэ?

Crowdfunding буюу хамтын санхүүжилт гэдэг нь олон нийтээс хөрөнгө оруулалт босгох замаар тодорхой төсөл, бизнес, эсвэл бүтээгдэхүүнийг санхүүжүүлэх үйл явц юм.

Төсөл оруулах,
танилцуулах

Хөрөнгө оруулах

Төсөл хэрэгжүүлэгч

Санхүүжилт олгогч

Хамтын санхүүжилтийн төрлүүд

01

Хандив

Нийгэмд хэрэгцээтэй төслүүдийг дэмжих боломжийг олгодог бөгөөд сайн дурын үндсэн дээрээс эргэж төлөгдөхгүй санхүүжилт оруулдаг.

02

Урамшуулалт

Оролцогчдод урамшуулал өгөх замаар санхүүгийн дэмжлэг цуглуулдаг.

03

Хувьцаа

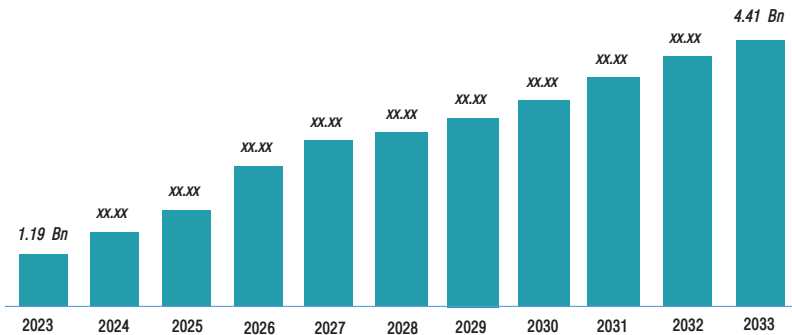
Олон нийтээс мөнгө татах замаар хувьцаа, хувь эзэмших эрхийг санал болгож, төслийг эсвэл бизнесийг санхүүжүүлдэг.

04

Зээл

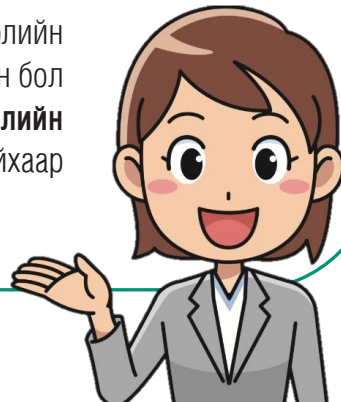
Хөрөнгө оруулагчид төсөлд тодорхой хэмжээний мөнгө зээлж, төсөл амжилттай хэрэгжиж эхлэхэд хүү болон үндсэн зээлийг буцаан авдаг.

Дэлхийн хамтын санхүүжилтийн зах зээл

Spherical Insights & Consulting компанийн нийтэлсэн судалгааны тайлан

Дэлхийн хамтын санхүүжилтийн зах зээлийн хэмжээ **2023 онд 1.2 тэрбум ам.доллар** байсан бол 2033 он гэхэд 4.4 тэрбум ам.доллар болж, **жилийн нийлмэл өсөлтийн хурдыг 14.0%** байхаар тооцоолж байна.

Хамтын санхүүжилтын давуу болон сул тал

Давуу тал:

- ✓ Санхүүжилт авах боломж нэмэгддэг;
- ✓ Олон нийтэд танигдах боломж нэмэгддэг;
- ✓ Хөрөнгө оруулах болон татахад хялбар.

Сул тал:

- ✗ Төсөл амжилттай хэрэгжихэд цаг хугацаа, нөөц шаарддаг;
- ✗ Төсөл хэрэгжүүлэгч талаас эрсдэл болон асуудал үүсэх боломжтой;
- ✗ Өрсөлдөөн ихтэй.

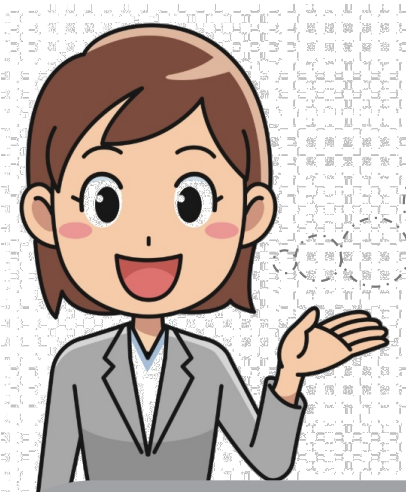
Дэлхийн тэргүүлэгч
Хамтын санхүүжилтын
платформууд

INDIEGOGO.

KICKSTARTER

gofundme™

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООГ ХЭРХЭН БАЙГУУЛАХ ВЭ?

Хадгаламж, зээлийн хоршоо нь Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн дагуу үүсгэн байгуулагдана.

Монгол Улсын иргэн үүсгэн байгуулна.

Ардчилсан удирдлага, хамтын хяналт бүхий ашгийн төлөө бус хуулийн эдгээд байна.

Санхүүгийн зохицуулах хорооны тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр гишүүддээ хадгаламж, зээлийн үйлчилгээ үзүүлнэ.

20-оос дээш гишүүнтэй байна.

Өөрийн гишүүний бусдын өмнө хүлээх үүргийг хариуцахгүй.

Хадгаламж

Зээлийн

Хоршоо

ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ АВАХАД БҮРДҮҮЛЭХ БАРИМТ БИЧИГ

01

Баталсан маягтын дагуу гаргасан өргөдөл

02

Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ

03

Үүсгэн байгуулах тухай хурлын шийдвэр

04

Үүсгэн байгуулагчдын хооронд байгуулсан гэрээ

05

Үүсгэн байгуулагчдын талаарх мэдээлэл

06

Хадгаламж, хоршооны дүрэм зээлийн

07

Эхлэлтийн баланс болон өөрийн хөрөнгийн хэмжээ

08

Үйл ажиллагааны бизнес төлөвлөгөө

09

Хадгаламжийн үйл ажиллагааны журам

10

Зээлийн хороо болон зээлийн үйл ажиллагааны журам

11

Үйл ажиллагаанд учирч болзошгүй эрсдэлээс хамгаалах арга хэмжээний талаарх мэдээлэл

12

Холбогдох журамд заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасныг нотлох бусад баримт бичиг

13

Тэргүүлэгчид, хяналтын зөвлөл, зээлийн хорооны гишүүн, гүйцэтгэх захирал, нягтлан бодогчийн мэргэжил, ур чадварын талаарх мэдээлэл

